

Показники рентабельності

Form. 1

Маржинальний дохід

Маржинальний дохід визначається як різниця між приростом виручки та приростом витратам при розширенні виробництва на одну одиницю.

Це залежить від конкретної ситуації на господарстві, які статті витрат змінюються (змінні), а які залишаються однаковими (постійні):

а) засоби виробництва (насіння, хімікати та добрива тощо) та послуги, як правило, можуть бути безпосередньо віднесені до змінних витрат.

б) розглядаючи такі фактори, як капітал, що використовується у формі оборотних активів, робочий час, використовувана площа (земля), права на виробництво / постачання тощо, вони залежать від стану господарства та до якої міри:

- їх можна віднести до змінних або постійних витрат;
- їх поява спричиняє витрати (за запозиченими факторами) або альтернативні витрати (особливо на власні фактори).

Оскільки не є доцільним підсумовувати витрати на використання зазначених виробничих факторів, вони, як правило, не враховуються у розрахунках маржинального доходу та розраховуються окремо.

Якщо розрахунки маржинального доходу використовуються для планування фермерськими господарствами та для визначення ефективності, виміри, що містять окупність використаного капіталу та / або робочої сили на основі загального маржинального доходу, розрахунок альтернативних витрат та заробітної плати / витрат по використанню праці у маржинальному доході може спричинити труднощі:

ці витрати повинні бути додані до загального маржинального доходу для того, щоб, наприклад, мати змогу належним чином розрахувати дохід підприємства.

Тому правило обчислення маржинального доходу, застосовуване на практиці, передбачає:

=> відсутність альтернативних витрат на капітал, працю та землю у маржинальному доході.

с) витрати на основні засоби (амортизаційні відрахування, альтернативні витрати на капітал тощо) вважаються граничними витратами лише у виняткових випадках (інвестиції) і, отже, не враховуються при розрахунках маржинального доходу.

д) інші постійні спеціальні витрати, пропорційні накладні витрати та витрати на загальну працю зазвичай не змінюються пропорційно масштабу виробництва і, отже, не враховуються при розрахунках маржинального доходу.

Для граничної вартості продукції в розрахунках маржинального доходу до валової продукції додається нетоварна вартість, така як премія (наприклад, прями субсидії).

Пояснення

Form. 1

Для розрахунку маржинального доходу в прикладі розрахунку описана процедура виглядає так:

10	Вихід продукції (виробництво +, де застосовується: вихід побічної продукції та премія)	1,033 €/га
45	- пропорційні змінні витрати (матеріали та послуги)	490 €/га
46	= Маржинальний дохід (застосовується на практиці)	543 €/га

Маржинальний дохід показує, скільки грошей на гектар залишається для покриття витрат усіх інших

факторів.

Якщо припустити, що всі фактори, які ще не були враховані, є достатньо доступними, маржинальний дохід є першим важливим інструментом для оцінки відносної економічної життєздатності альтернативних сільськогосподарських підприємств, оскільки, чим вище рівень маржинального доходу сільськогосподарського підприємства, тим більший (якщо витрати визначені інакше) його внесок у (чистий) прибуток господарства.

Маржинальний дохід I. II. III

У ситуаціях, коли виникають змінні витрати на капітал (оборотні активи), робочу силу (виробництво), землю тощо, їх слід враховувати при розрахунку маржинального доходу поетапно. Для того, щоб вивести показники, які з'являються таким чином, з маржинального доходу, застосованого на практиці, їх називають маржинальним доходом I, II, III. Розрахунок та інтерпретація цих маржинальних доходів описані в главі 5.2.